

VERSION GALLEGA DEL TEXTO DE LA CONSTITUCION

(Publicada en el *Boletín Oficial del Estado* de 29 de diciembre de 1978)

CONSTITUCION ESPAÑOLA

PREAMBULO

A Nación española, desexando que se establezca a xusticia, a liberdade e a seguridade e que se promova o ben de cantos a integran, no uso da súa soberanía, proclama a súa vontade de:

Garantizar, dentro da Constitución e das leis, a convivencia democrática, conforme a un orde económico e social xusto.

Consolidar un Estado de Dereito que asegure o imperio da lei como expresión de vontade popular.

Protexer a tódolos españois e pobos de España no exercicio dos dereitos humanos, das súas culturas e tradicións, das súas linguas e institucións.

Promover, para asegurar a todos unha digna calidade de vida, o progreso da cultura e da economía.

Establecer unha sociedade democrática avanzada, e

Colaborar no fortalecemento dunhas relacións pacificas e de eficaz cooperación entre tódolos pobos da Terra.

En consecuencia, as Cortes aproban e o pobo español ratifica a seguinte

CONSTITUCION

TITULO PRELIMINAR

Artigo 1. 1. España constitúese nun Estado social e democrático de Dereito, que propugna como valores superiores de seu ordenamento xurídico a liberdade, a xusticia, a igualdade e o pluralismo político.

2. A soberanía nacional reside no pobo español, do que emanan os poderes do Estado.

3. A forma política do Estado español é a Monarquía parlamentaria.

Art. 2. A Constitución fundaméntase na indisoluble unidade da Nación española, patria común e indivisible de tódolos españois, e reconece e garante o dereito á autonomía das nacionalidades e rexións que a integran e a solidariedade entre todas elas.

Art. 3. 1. O castelán é a lingua española oficial do Estado. Tódolos españois teñen o deber de coñecela e o dereito a usala.

2. As outras linguas españolas serán tamén oficiais nas respectivas Comunidades Autónomas de acordo cos seus Estatutos.

3. A riqueza das distintas modalidades lingüísticas de España é un patrimonio cultural que será obxecto de especial respecto e protección.

Art. 4. 1. A bandeira de España está formada por tres franxas horizontais, vermella, marela e vermella; a marela é dobre de ancha do que cada unha das vermellas.

2. Os Estatutos poderán recoñecer bandeiras e mais enseñas propias das Comunidades Autónomas. Estas utilizaranse xunto á bandeira de España nos seus edificios públicos e nos seus actos oficiais.

Art. 5. A capital do Estado é a vila de Madrid.

Art. 6. Os partidos políticos expresan o pluralismo político, concorren á formación e manifestación da vontade popular e son instrumento fundamental para a participación política. A súa creación e o exercicio da súa actividade son libres dentro do respecto a Constitución e mais á lei. A súa estrutura interna e funcionamento deberán ser democráticos.

Art. 7. Os sindicatos de traballadores e as asociacións empresariais contribúen á defensa e promoción dos intereses económicos e sociais que lles son propios. A súa creación e o exercicio da súa actividade son libres dentro do respecto á Constitución e á lei. A súa estrutura interna e funcionamento deberán ser democráticos.

Art. 8. 1. As Forzas Armadas, constituídas polo Exército de Terra, a Armada e o Exército do Aire, teñen como misión garantir a soberanía e a independencia de España, defende-la súa integridade territorial e o ordenamento constitucional.

2. Unha lei orgánica regulará as bases da organización militar de acordo cos principios da presente Constitución.

Art. 9. 1. Os cidadáns e os poderes públicos están suxeitos á Constitución e ao resto do ordenamento xurídico.

2. Corresponde aos poderes públicos promoveren as condicións para que a liberdade e a igualdade do individuo e mais dos grupos en que se integra sexan reais e efectivas; removeren os atrancos que impidan ou dificulten a súa plenitude e facilitaren a participación de tódolos cidadáns na vida política, económica, cultural e social.

3. A Constitución garante o principio da legalidade, a xerarquía normativa, a publicidade das normas, a irretroactividade das disposi-

cións sancionadoras non favorables ou restritivas de dereitos individuais, a seguridade xurídica, a responsabilidade e maila interdicción da arbitrariedade dos poderes públicos.

TITULO PRIMEIRO

Dos dereitos e deberes fundamentais

Art. 10. 1. A dignidade da persoa, os dereitos inviolables que lle son inherentes, o libre desenvolvemento da persoalidade, o respecto á lei e aos dereitos dos demais son fundamento do orde político e da paz social.

2. As normas relativas aos dereitos fundamentais e ás liberdades que a Constitución reconece, interpretaranse conforme á Declaración Universal dos Dereitos Humanos e aos tratados e acordos internacionais sobre as mesmas materias ratificados por España.

CAPITULO PRIMEIRO

Dos españois e dos extranxeiros

Art. 11. 1. A nacionalidade española adquirese, consérvase e pérdese de acordo co establecido pola lei.

2. Ningún español de orixe poderá ser privado da súa nacionalidade.

3. O Estado poderá concertar tratados de dobre nacionalidade cos países iberoamericanos ou con aqueles que tiveran ou teñan un particular vencello con España. Nestes mesmos países, aínda que non recoñezcan aos seus cidadáns un dereito recíproco, poderán naturalizarse os españois sin perderen a súa nacionalidade de orixe.

Art. 12. Os españois son maiores de idade aos 18 anos.

Art. 13. 1. Os extranxeiros gozarán en España das liberdades públicas que garantiza o presente Título nos termos que establezan os tratados e maila lei.

2. Só os españois serán titulares dos dereitos recoñecidos no artigo 23, non sendo o que, atendendo a criterios de reciprocidade, poida establecerse por tratado ou lei para o dereito de sufraxio activo nas eleccións municipais.

3. A extradición non se concederá senón en cumprimento dun tratado ou da lei, atendendo ao principio da reciprocidade. Quedan excluídos da extradición os delitos políticos, non considerándose como tales os actos de terrorismo.

4. A lei establecerá os termos en que os cidadáns doutros países e mailos apátridas poderán gozar do dereito de asilo en España.

CAPITULO II

Dereitos e libertades

Art. 14. Os españois son iguais ante a lei, sin que poida prevalecer discriminación ningunha por razón de nacemento, raza, sexo, relixión, opinión ou calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social.

SECCIÓN 1.ª DOS DEREITOS FUNDAMENTAIS E DAS LIBERTADES PÚBLICAS

Art. 15. Todos teñen dereito á vida e á integridade física e moral, sin que, en caso ningún, poidan ser sometidos a tortura nin a penas ou tratos inhumanos ou degradantes. Queda abolida a pena de morte, salvo o que se poida dispoñer nas leis penais militares para tempos de guerra.

Art. 16. 1. Garantízase a liberdade ideolóxica, relixiosa e de culto dos individuos e das comunidades sin mais limitación, nas súas manifestacións, cá necesaria para a conservación do orde público protexido pola lei.

2. Ninguén poderá ser obrigado a declarar sobre a súa ideoloxía, relixión ou crenzas.

3. Ningunha confesión terá carácter estatal. Os poderes públicos terán en conta as crenzas relixiosas da sociedade española e manterán as conseguintes relacións de cooperación coa Igrexa Católica e as demais confesións.

Art. 17. 1. Toda persoa ten dereito á liberdade e á seguridade. Ninguén poderá ser privado da súa liberdade senón coa observancia do establecido neste artigo e nos casos e na forma previstos pola lei.

2. A detención preventiva non poderá durar mais do tempo estritamente necesario para a realización das averiguacións tendentes ao esclarecemento dos feitos, e, en todo caso, no prazo máximo de setenta e dúas horas, o detido deberá ser posto en liberdade ou a disposición da autoridade xudicial.

3. Toda persoa detida debe ser informada de forma inmediata, e de modo que lle sexa comprensible, dos seus dereitos e das razóns da súa detención, sin que poida ser obrigada a declarar. Garantízase a asistencia do abogado ao detido nas dilixencias policiais e xudiciais, nos termos que a lei estableza.

4. A lei regulará un procedemento de *habeas corpus* para que se produza a inmediata posta a disposición xudicial de toda persoa detida ilegalmente. Igualmente, determinarase por lei o prazo máximo de duración da prisión provisional.

Art. 18. 1. Garantízase o dereito ao honor, á intimidade persoal e familiar e mais á propia imaxe.

2. O domicilio é inviolable. Ningunha entrada ou rexistro poderá facerse nel sin consentimento do titular ou resolución xudicial, non sendo en caso de manifesto delito.

3. Garantízase o segredo das comunicacións e, en especial, das postais, telegráficas ou telefónicas, non sendo en caso de resolución xudicial.

4. A lei limitará o uso da informática para que se garantice o honor e maila intimidade persoal e familiar dos cidadáns e o pleno exercicio dos seus dereitos.

Art. 19. Os españois teñen dereito a elixir libremente a súa residencia e a circularen por todo o territorio nacional.

Tamén teñen dereito a entrar e saír libremente de España nos termos que a lei estableza. Este dereito non poderá ser limitado por motivos políticos ou ideolóxicos.

Art. 20. 1. Recoñécense e protéxense os dereitos:

a) A expresar e difundir libremente os pensamentos, ideas e opinións mediante a palabra, o escrito ou calquera outro medio de reprodución.

b) Á produción e creación literaria; artística, científica e técnica.

c) Á liberdade de cátedra.

d) A comunicar ou recibir libremente información veraz por calquera medio de difusión. A lei regulará o dereito á cláusula de conciencia e ao segredo profesional no exercicio destas liberdades.

2. O exercicio destes dereitos non pode restrinxirse mediante ningún tipo de censura previa.

3. A lei regulará a organización e control parlamentario dos medios de comunicación social dependentes do Estado ou de calquera ente público e garantizará o acceso aos citados medios dos grupos sociais e políticos significativos, respetando o pluralismo da sociedade e das diversas linguas de España.

4. Estas liberdades teñen o seu límite no respecto aos dereitos recoñecidos neste Título, nos preceptos das leis que os desenvolven e, especialmente, no dereito ao honor, á intimidade, á propia imaxe e á protección da mocedades e da infancia.

5. Só poderá acordarse o secuestro de publicacións, grabacións e outros medios de información en virtude de resolución xudicial.

Art. 21. 1. Recoñécese o dereito de reunión pacífica e sin armas. O exercicio deste dereito non necesitará autorización previa.

2. Nos casos de reunión en lugares de tránsito público e manifestacións darase comunicación previa á autoridade, que só as poderá prohibir cando existan razóns fundadas de alteración do orden público, con perigo para persoas ou bens.

Art. 22. 1. Recoñécese o dereito de asociación.

2. As asociacións que persigan fins ou empreguen medios tipificados como delito son ilegais.

3. As asociación constituídas ao abeiro deste artigo deberán inscribirse nun rexistro aos únicos efectos de publicidade.

4. As asociacións só poderán ser disoltas ou suspendidas nas súas actividades en virtude de resolución xudicial motivada.

5. Prohibense as asociacións secretas e mailas de carácter paramilitar.

Art. 23. 1. Os cidadáns teñen dereito a participar nos asuntos públicos, directamente ou por medio de representantes, libremente eleixidos en elección periódicas por sufraxio universal.

2. Tamén teñen dereito a acceder en condicións de igualdade ás funcións e cargos públicos, cos requisitos que sinalan as leis.

Art. 24. 1. Tódalas persoas teñen dereito a obter a tutela efectiva dos xueces e tribunais no exercicio dos seus dereitos e intereses lexítimos, sin que, en ningún caso, poida producirse indefensión.

2. Do mesmo xeito, todos teñen dereito ao Xuez ordinario predeterminado pola lei, á defensa e á asistencia de letrado, a seren informados da acusación formulada contra eles, a un proceso público sin dilacións indebidas e con tódalas garantías, a utilizaren os medios de proba pertinentes para a súa defensa, a non declararen contra si mesmos, a non se confesaren culpables e á presunción de inocencia.

A lei regulará os casos en que, por razón de parentesco ou de segredo profesional, non se estea obrigado a declarar sobre feitos presuntamente delictivos.

Art. 25. 1. Ninguén poderá ser condenado ou sancionado por accións ou omisión que no momento de se produciren non constitúan delito, falta ou infracción administrativa, segundo a lexislación vixente daquela.

2. As penas privativas de liberdade e as medidas de seguridade estarán encamiñadas á reeducación e reinserción social e non poderán consistir en traballos forzados. O condenado a pena de prisión que estea cumprindo a mesma gozará dos dereitos fundamentais deste Capítulo, fóra dos que se vexan expresamente limitados polo contido do fallo condenatorio, o sentido da pena e a lei penitenciaria. En todo caso, terá dereito a un traballo remunerado e mais aos beneficios correspondentes da Seguridade Social, así como ao acceso á cultura e ao desenvolvemento integral da súa personalidade.

3. A Administración civil non poderá impoñer sancións que directa ou subsidiariamente, impliquen privación de liberdade.

Art. 26. Prohibense os Tribunais de Honor no ámbito da Administración civil e das organizacións profesionais.

Art. 27. 1. Todos teñen dereito á educación. Recoñécese a liberdade de ensino.

2. A educación terá por obxecto o pleno desenvolvemento da personalidade humana no respecto aos principios democráticos de convivencia e aos dereitos e liberdades fundamentais.

3. Os poderes públicos garantizan o dereito que asiste aos pais para que os seus fillos reciban a formación relixiosa e moral que estea de acordo coas súas propias convicións.

4. O ensino básico é obrigatorio e gratuíto.

5. Os poderes públicos garantizan o dereito de todos á educación, mediante unha programación xeral do ensino, con participación efectiva de tódolos sectores afectados e a creación de centros docentes.

6. Recoñécese ás persoas físicas e xurídicas a liberdade de creación de centros docentes, dentro do respecto aos principios constitucionais.

7. Os profesores, os pais e se procede, os alumnos, intervirán no control e xestión de tódolos centros sostidos pola Administración con fondos públicos, nos termos que a lei establezca.

8. Os poderes públicos inspeccionarán e homologarán o sistema educativo para garantizaren o cumprimento das leis.

9. Os poderes públicos axudarán aos centros docentes que reúnan os requisitos que a lei establezca.

10. Recoñécese a autonomía das Universidades, nos termos que a lei establezca.

Art. 28. 1. Todos teñen dereito a sindicarse libremente. A lei poderá pór limitacións ou excepcións ao exercicio deste dereito ás Forzas ou Institutos armados ou aos demais Corpos sometidos a disciplina militar e regulará as peculiaridades do seu exercicio para os funcionarios públicos. A liberdade sindical comprende o dereito a fundar sindicatos e a se afiliarse ao da súa elección, así como o dereito dos sindicatos a formaren confederacións e a fundaren organizacións sindicais internacionais ou a se afiliaren ás mesmas. Ninguén poderá ser obrigado a se afiliarse a un sindicato.

2. Recoñécese o dereito á folga dos traballadores para a defensa dos seus intereses. A lei que regule o exercicio deste dereito establecerá as garantías precisas para que se asegure o mantemento dos servizos esenciais da comunidade.

Art. 29. 1. Tódolos españois terán o dereito de petición individual e colectiva, por escrito, na forma e cos efectos que determine a lei.

2. Os membros das Forzas ou Institutos armados ou dos Corpos sometidos a disciplina militar poderán exercer este dereito só individualmente e de acordo co disposto na súa lexislación específica.

SECCIÓN 2.ª DOS DEREITOS E DEBERES DOS CIDADÁNS

Art. 30. 1. Os españois teñen o dereito e o deber de defender a España.

2. A lei fixará as obrigas militares dos españois e regulará, coas debidas garantías, a obxección de conciencia, así como as demais causas de exención do servizo militar obrigatorio, podendo impoñer, no seu caso, unha prestación social substitutoria.

3. Poderase establecer un servizo civil para o cumprimento de fins de interés xeral.

4. Mediante a lei poderán regularse os deberes dos cidadáns nos casos de grave risco, catástrofe ou calamidade pública.

Art. 31. 1. Todos contribuirán ao sustentamento dos gastos públicos de acordo coa súa capacidade económica mediante un sistema tributario xusto inspirado nos principios de igualdade e progresividade que, en ningún caso, chegará a ser confiscatorio.

2. O gasto público realizará unha asignación equitativa dos recursos públicos e a súa programación e execución responderán aos criterios de eficiencia e economía.

3. Só poderán establecerse prestacións persoais ou patrimoniais de carácter público reguladas pola lei.

Art. 32. 1. O home e a muller teñen dereito a contraer matrimonio con plena igualdade xurídica.

2. A lei regulará as formas de matrimonio, a idade e maila capacidade para o contraer, os dereitos e deberes dos cónxuxes, as causas de separación e disolución e os seus efectos.

Art. 33. 1. Recoñécese o dereito á propiedade privada e á herdanza.

2. A función social destes dereitos delimitará o seu contido, de acordo coas leis.

3. Ninguén poderá ser privado dos seus bens e dereitos se non é por causa xustificada de utilidade pública ou interés social, mediante a correspondente indemnización e de conformidade co disposto polas leis.

Art. 34. 1. Recoñécese o dereito de fundación para fins de interés xeral, regulado pola lei.

2. Rexerá tamén para as fundacións o disposto nos apartados 2 e 4 do artigo 22.

Art. 35. 1. Tódolos españois teñen o deber de traballar e o dereito ao traballo, á libre elección de profesión ou oficio, á promoción a través do traballo e a unha remuneración suficiente para satisfaceren as súas necesidades e as da súa familia, sin que en ningún caso se poida facer discriminación por razón de sexo.

2. A lei regulará un estatuto dos traballadores.

Art. 36. A lei regulará as peculiaridades propias do réxime xurídico dos Colexios Profesionais e do exercicio das profesións tituladas. A estrutura interna e o funcionamento dos Colexios deberán ser democráticos.

Art. 37. 1. A lei garantizará o dereito á negociación colectiva laboral entre os representantes dos traballadores e empresarios, así como a forza vinculante dos convenios.

2. Recoñécese o dereito dos traballadores e empresarios a adoptaren medidas de conflito colectivo. A lei que regula o exercicio deste dereito, sin perxuício das limitacións que poida establecer, incluírá as garantías precisas para que se asegure o funcionamento dos servizos esenciais da comunidade.

Art. 38. Recoñécese a liberdade de empresa no marco da economía de mercado. Os poderes públicos garantizan e protexen o seu exercicio e a defensa da produtividade, de acordo coas esixencias da economía xeral e cando corresponda, da planificación.

CAPITULO III

Dos principios rectores da política social e económica

Art. 39. 1. Os poderes públicos aseguran a protección social, económica e xurídica da familia.

2. Os poderes públicos aseguran, tamén, a protección integral dos fillos, iguais estes perante a lei con independencia de súa filiación, e a das nais, calquera que sexa o seu estado civil. A lei posibilitará a investigación da paternidade.

3. Os pais deberán prestar asistencia de todo tipo aos fillos tidos dentro ou fóra do matrimonio, durante a súa minoría de idade e nos demais casos en que legalmente proceda.

4. Os nenos gozarán da protección prevista nos acordos internacionais que miran polos seus dereitos.

Art. 40. 1. Os poderes públicos promoverán as condicións favorables para o progreso social e económico e para unha distribución da renda rexional e persoal máis equitativa, no marco dunha política de estabilidade económica. De maneira especial realizarán unha política orientada ao pleno emprego.

2. Ademais, os poderes públicos fomentarán unha política que garantice a formación e readaptación profesionais; mirarán pola seguridade e hixiene no traballo e garantirán o descanso necesario, mediante a limitación da xornada laboral, as vacacións periódicas retribuídas e a promoción de centros adecuados.

Art. 41. Os poderes públicos manterán un réxime público de Seguridade Social para tódolos cidadáns, que garantice a asistencia e pres-

tacións sociais suficientes ante situacións de necesidade, especialmente en caso de desemprego. A asistencia e prestacións complementarias serán libres.

Art. 42. O Estado mirará especialmente pola salvagarda dos dereitos económicos e sociais dos traballadores españois no extranxeiro, e orientará a súa política cara ao seu regreso.

Art. 43. 1. Recoñécese o dereito á protección da saúde.

2. Corresponde aos poderes públicos organizaren e tutelaren a saúde pública mediante medidas preventivas e as prestación e servicios necesarios. No tocante a iso a lei establecerá os dereitos e deberes de todos.

3. Os poderes públicos fomentarán a educación sanitaria, a educación física e mailo deporte. Tamén facilitarán a adecuada utilización do lecer.

Art. 44. 1. Os poderes públicos promoverán e tutelarán o acceso á cultura, á que todos teñen dereito.

2. Os poderes públicos promoverán a ciencia e investigación científica e técnica en beneficio do interés xeral.

Art. 45. 1. Todos teñen dereito a disfrutar dun medio ambiente adecuado para e desenvolvemento da persoa, así como o deber de o conservaren.

2. Os poderes públicos mirarán pola utilización racional de tódolos recursos naturais, co fin de protexeren e melloraren a calidade da vida e defenderen e restauraren o medio ambiente, coa axuda da indispensable solidariedade colectiva.

3. Para quen viole o disposto no apartado anterior, nos termos que a lei fixe estableceranse sancións penais ou, se houbera lugar, administrativas, así como a obriga da reparación do dano causado.

Art. 46. Os poderes públicos garantirán a conservación e promoverán o enriquecemento do patrimonio histórico, cultural e artístico dos pobos de España e dos bens que o integran, calquera que sexa o seu réxime xurídico e a súa titularidade. A lei penal sancionará os atentados contra este patrimonio.

Art. 47. Tódolos españois teñen dereito a disfrutar dunha vivenda digna e axeitada. Os poderes públicos promoverán as condicións necesarias e establecerán as normas pertinentes para faceren efectivo este dereito, regulando a utilización do chan de acordo co interés xeral para que se impida a especulación.

A comunidade participará nas plusvalías que nazan da acción urbanística dos entes públicos.

Art. 48. Os poderes públicos promoverán as condicións para a participación libre e eficaz da mocidade no desenvolvemento político, social, económico e cultural.

Art. 49. Os poderes públicos realizarán unha política de previsión, tratamento, rehabilitación e integración dos diminuídos físicos, sensoriais e psíquicos, aos que prestarán a atención especializada que requiran e ampararanos especialmente para o disfrute dos dereitos que este Título outorga a tódolos cidadáns.

Art. 50. Os poderes públicos garantirán, mediante pensións axeitadas e periodicamente actualizadas, a suficiencia económica aos cidadáns na terceira idade. Tamén e con independencia das obrigas familiares, promoverán o seu benestar mediante un sistema de servicios sociais que atenderán os seus problemas específicos de saúde, vivenda, cultura e lecer.

Art. 51. 1. Os poderes públicos garantirán a defensa dos consumidores e usuarios, protexendo, mediante procedementos eficaces, a seguridade, a saúde e mailos lexítimos intereses económicos dos mesmos.

2. Os poderes públicos promoverán a información e maila educación dos consumidores e usuarios, fomentarán as súas organizacións e oírán a estas nas cuestións que poidan afectar a aqueles, nos termos que a lei estableza.

3. No marco do disposto polos apartados anteriores, a lei regulará o comercio interior e mailo réxime de autorización de produtos comerciais.

Art. 52. A lei regulará as organizacións profesionais que contribúan á defensa dos intereses económicos que lles sexan propios. A súa estrutura interna e funcionamento deberán de ser democráticos.

CAPITULO IV

Das garantías das liberdades e dereitos fundamentais

Art. 53. 1. Os dereitos e liberdades recoñecidos no Capítulo II do presente Título vinculan a tódolos poderes públicos. Só por lei, que en todo caso deberá respectalo seu contido esencial, poderá regularse o exercicio de tales dereitos e liberdades que se tutelarán de acordo co previsto no artigo 161, 1 a).

2. Calquera cidadán poderá reclama-la tutela das liberdades e dereitos recoñecidos no artigo 14 e a Sección 1.ª do Capítulo II ante os Tribunais ordinarios por un procedemento baseado nos principios de preferencia e sumariade e, se fose mester, a través do recurso de amparo ante o Tribunal Constitucional. Este derradeiro recurso será aplicable á obxección de conciencia recoñecida no artigo 30.

3. O recoñecemento, o respecto e a protección dos principios recoñecidos no Capítulo III, informará a lexislación positiva, a práctica xudicial e a actuación dos poderes públicos. Só poderán ser alegados perante a Xurisdición ordinaria de acordo co que dispoñan as leis que os desenvolvan.

Art. 54. Unha lei orgánica regulará e institución do Defensor do Pobo, como alto comisionado das Cortes Xerais, designado por estas para a defensa dos dereitos comprendidos neste Título; para iso poderá supervisar a actividade da Administración, dando conta ás Cortes Xerais.

CAPITULO V

Da suspensión dos dereitos e liberdades

Art. 55. 1. Os dereitos recoñecidos nos artigos 17, 18, apartados 2 e 3, artigos 19, 20, apartados 1, a), d), e 5, artigos 21, 28, apartado 2, e artigo 37, apartado 2, poderán ser suspendidos cando se acorde a declaración de estado de excepción ou de sitio nos termos previstos na Constitución. Exceptúase do establecido anteriormente o apartado 3 do artigo 17 para o suposto de declaración de estado de excepción.

2. Unha lei orgánica poderá determinar a forma e os casos nos que, de xeito individual e coa necesaria intervención xudicial e o adecuado control parlamentario, os dereitos recoñecidos nos artigos 17, apartado 2, e 18, apartados 2 e 3, poden ser suspendidos para persoas determinadas, en relación coas investigacións correspondentes á actuación de bandas armadas ou elementos terroristas.

A utilización inxustificada ou abusiva das facultades recoñecidas na citada lei orgánica producirá responsabilidade penal como violación dos dereitos e liberdades recoñecidos polas leis.

TITULO II

Da Coroa

Art. 56. 1. O Rei é o Xefe do Estado, símbolo da súa unidade e permanencia, arbitra e modera o funcionamento regular das institucións, asume a mais alta representación do Estado Español nas relacións internacionais, especialmente coas nacións da súa comunidade histórica, e exerce as funcións que lle atribúen expresamente a Constitución e mailas leis.

2. O seu título é o Rei de España e poderá facer uso dos demais que correspondan á Coroa.

3. A persoa do Rei é inviolable e non está suxeita a responsabilidade. Os seus actos estarán sempri refrendados na forma establecida no artigo 64, carecendo de validez sin ese refrendo, agás o disposto no artigo 65, 2.

Art. 57. 1. A Coroa de España é hereditaria nos sucesores da S. M. Don Juan Carlos I de Borbón, lexítimo herdeiro da dinastía histórica. A sucesión no trono seguirá o orde regular de primoxenitura e representación, sendo preferida sempre a liña anterior ás posteriores; na

mesma liña, o grado máis próximo ao mais remoto; no mesmo grado, o varón á muller, e no mesmo sexo, a persoa de mais idade á de menos.

2. O Príncipe herdeiro, dende o seu nacemento ou desque se produza o feito que orixine o chamamento, terá a dignidade de Príncipe de Asturias e os demais títulos vinculados tradicionalmente ao sucesor da Coroa de España.

3. Extinguidas tódalas liñas chamadas en Dereito, as Cortes Xerais proverán a sucesión na Coroa na forma que mais conveña aos intereses de España.

4. Aquelas persoas que tendo dereito á sucesión no trono contraian matrimonio contra a expresa prohibición do Rei e das Cortes Xerais, quedarán excluídas na sucesión á Coroa elas e os seus descendentes.

5. As abdicacións e renunciacións e calquera dúbida de feito ou de dereito que ocorra no orde de sucesión á Coroa, resolveranse por unha lei orgánica.

Art. 58. A Raíña consorte ou consorte da Raíña non poderán asumir funcións constitucionais, fóra do disposto para a Rexencia.

Art. 59. 1. Cando o Rei for menor de idade, o pai ou a nai do Rei e, no seu defecto, o parente mais vello mais próximo a suceder na Corona, segundo o orde establecido na Constitución, entrará a exercer inmediatamente a Rexencia e a exercerá durante o tempo da minoría de idade do Rei.

2. Se o Rei quedase inhabilitado para o exercicio da súa autoridade e a imposibilidade fose reconecida polas Cortes Xerais, entrará a exercer inmediatamente a Rexencia o Príncipe herdeiro da Coroa, de ser maior de idade. De nono ser, procederase da maneira prevista no apartado anterior, astra que a Príncipe herdeiro chegue á maioría de idade.

3. Se non houberse ningunha persoa a quen corresponda a Rexencia, esta será nomeada polas Cortes Xerais, e comporase dunha, tres ou cinco persoas.

4. Para o exercicio da Rexencia compre ser español e maior de idade.

5. A Rexencia exercerase por mandamento constitucional e sempre en nome do Rei.

Art. 60. 1. Será tutor do Rei menor a persoa que no seu testamento nomeara o Rei defunto, sempre que sexa maior de idade e español de nacemento; se non o nomeara, será tutor o pai ou a nai, mentres permanezan viúdos. No seu defecto, nomearanos as Cortes Xerais, pro non poderán acumularse os cargos de Rexente e tutor senon no pai, nai ou ascendentes directa do Rei.

2. O exercicio da tutela é tamén incompatible co de todo cargo ou representación política.

Art. 61. 1. O Rei, ao ser proclamado ante as Cortes Xerais, prestará xuramento de desempeñar fielmente as súas funcións, gardar e

facer que se garde a Constitución e mailas leis e que se respeten os dereitos dos cidadáns e das Comunidades Autónomas.

2. O Príncipe herdeiro, ao chegar á maioría da idade, e o Rexente ou Rexentes ao se faceren cargo dar súas funcións, prestarán o mesmo xuramento, así como o de fidelidade ao Rei.

Art. 62. Corresponde ao Rei:

- a) A sanción e a promulgación das leis.
- b) A convocatoria e disolución das Cortes Xerais e a convocatoria de eleccións nos termos previstos na Constitución.
- c) Convocar a referéndum nos casos previstos na Constitución.
- d) Proponer candidato a Presidente do Goberno e, no seu caso, nomealo, así como por fin ás súas funcións nos termos previstos na Constitución.
- e) Nomear e separar aos membros do Goberno, a proposta do seu Presidente.
- f) Expedir os decretos acordados no Consello de Ministros, conferir os empregos civís e militares e a concesión de honores e distincións de acordo coas leis.
- g) Ser informado dos asuntos de Estado e presidir a estes efectos, as sesións do Consello de Ministros, cando o estime oportuno, a petición do Presidente do Goberno.
- h) O mando supremo das Forzas Armadas.
- i) O exercicio do dereito de gracia de acordo coa lei, que non poderá autorizar indultos xerais.
- j) O Alto Padroado das Reais Academias.

Art. 63. 1. O Rei acredita aos embaixadores e a outros representantes diplomáticos. Os representantes extranxeiros en España están acreditados perante el.

2. Ao Rei corresponde a manifestación do consentimento do Estado para se obrigar internacionalmente por medio de tratados, de conformidade coa Constitución e as leis.

3. Ao Rei corresponde, previa autorización das Cortes Xerais, declarar a guerra e facer a paz.

Art. 64. 1. Os actos do Rei serán refrendados polo Presidente do Goberno e, se compre, polos Ministros competentes. A proposta e o nomeamento do Presidente do Goberno, e a disolución prevista no artigo 99, serán refrendados polo Presidente do Congreso.

2. Dos actos do Rei serán responsables as persoas que os refrenden.

Art. 65. 1. O Rei recibe dos Presupostos do Estado unha cantidade global para sustento da súa Familia e Casa, e distribúe libremente a mesma.

2. O Rei nomea e releva libremente aos membros civís e militares da súa Casa.

TITULO III

Das Cortes Xerais

CAPITULO PRIMEIRO

Das Cámaras

Art. 66. 1. As Cortes Xerais representan ao pobo español e están formadas polo Congreso dos Diputados e o Senado.

2. As Cortes Xerais exercen a potestade lexislativa do Estado, aproban os seus presupostos, controlan a acción do Goberno e teñen as demais competencias que lles atribúa a Constitución.

3. As Cortes Xerais son inviolables.

Art. 67. 1. Ninguén poderá ser membro das dúas Cámaras simultaneamente, nin acumular a acta dunha Asamblea de Comunidade Autónoma coa de Diputado ao Congreso.

2. Os membros das Cortes Xerais non estarán ligados por mandato imperativo.

3. As reunións de Parlamentarios que se celebren sin convocatoria reglamentaria non vincularán ás Cámaras, e non poderán facer exercicio das súas funcións nin ostentación dos seus privilexios.

Art. 68. 1. O Congreso componse dun mínimo de 300 e un máximo de 400 Diputados, elixidos por sufraxio universal, libre, igual, directo e secreto, nos termos que estableza a lei.

2. A circunscrición electoral é a provincia. As proboacións de Ceuta e Melilla estarán representadas con cadenseu Diputado. A lei distribuirá o número total de Diputados, asignando unha representación mínima inicial a cada circunscrición e distribuindo os demais en proporción á súa poboación.

3. A elección verificarase en cada circunscrición atendendo a criterios de representación proporcional.

4. O Congreso elíxese por catro anos. O mandato dos Diputados termina catro anos despois da súa elección ou o día da disolución da Cámara.

5. Son electores e elexibles tódolos españois que estean en pleno uso dos seus dereitos políticos.

A lei recoñecerá e o Estado facilitará o exercicio do dereito de sufraxio aos españois que se atopen fóra do territorio de España.

6. As eleccións terán lugar entre os trinta días e sesenta días desde a terminación do mandato. O Congreso electo deberá de ser convocado dentro dos vintecinco días seguintes á celebración das eleccións.

Art. 69. 1. O Senado é a Cámara de representación territorial.

2. En cada provincia eleixíranse catro Senadores por sufraxio universal, libre, igual, directo e secreto polos votantes de cada unha delas, nos termos que sinale unha lei orgánica.

3. Nas provincias insulares, cada illa ou agrupación delas, con Cabido ou Consello Insular, constituirá unha circunscrición a efectos de elección de Senadores, correspondendo tres a cada unha das illas maiores—Gran Canaria, Mallorca e Tenerife—e un a cada unha das seguintes illas ou agrupacións: Ibiza-Formentera, Menorca, Fuerteventura, Gomera, Hierro, Lanzarote e La Palma.

4. As poboacións de Ceuta e Melilla eleixíran cada unha delas dous Senadores.

5. As Comunidades Autónomas designarán ademais un Senador e outro mais por cada millón de habitantes do seu respectivo territorio. A designación corresponderá á Asamblea lexislativa ou, no seu defecto, ao órgano colexiado superior da Comunidade Autónoma, de acordo co que establezan os Estatutos, que asegurarán, en todo caso, a adecuada representación proporcional.

6. O Senado elíxese por catro anos. O mandato dos Senadores termina catro anos despois da súa elección ou o día da disolución da Cámara.

Art. 70. 1. A lei electoral determinará as causas de inelxibilidade e incompatibilidade dos Diputados e Senadores, que comprenderán, en todo caso:

- a) Aos compoñentes do Tribunal Constitucional.
- b) Aos altos cargos da Administración do Estado que determine a lei, coa excepción dos membros do Goberno.
- c) Ao Defensor do Pobo.
- d) Aos Maxistrados, Xueces e Fiscais en activo.
- e) Aos militares profesionais e membros das Forzas e Corpos de Seguridade e Policía en activo.
- f) Aos membros das Xuntas Electorais.

2. A validez das actas e credenciais dos membros de ámbalas Cámaras estará sometida a control xudicial, nos termos que estableza a lei electoral.

Art. 71. 1. Os Diputados e Senadores gozarán de inviolabilidade polas opinións manifestadas no exercicio das súas funcións.

2. Durante o período do seu mandato os Diputados e Senadores gozarán tamén de inmunity e só poderán ser detidos en caso de flagrante delito. Non poderán ser inculcados nin procesados sin a previa autorización da Cámara respectiva.

3. Nas causas contra Diputados e Senadores será competente a Sala do Penal do Tribunal Supremo.

4. Os Diputados e Senadores percibirán unha asignación que será fixada polas respectivas Cámaras.

Art. 72. 1. As Cámaras establecen os seus propios regramentos, aproban autonomamente os seus presupostos e, de común acordo, regulan o Estatuto do Persoal das Cortes Xerais. Os Regramentos e a súa reforma serán sometidos a unha votación final sobre a súa totalidade, que requerirá a maioría absoluta.

2. As Cámaras elixen os seus respectivos Presidentes e os demais membros das súas Mesas. As sesións conxuntas serán presididas polo Presidente do Congreso e rexeráanse por un Regramento das Cortes Xerais aprobado por maioría absoluta de cada Cámara.

3. Os Presidentes das Cámaras exercen en nome das mesmas todos os poderes administrativos e facultades de policía no interior das súas respectivas sés.

Art. 73. 1. As Cámaras reuniranse anualmente en dous períodos ordinarios de sesións: o primeiro, de setembro a decembro, e o segundo, de febreiro a xuño.

2. As Cámaras poderán reunirse en sesións extraordinarias a petición do Goberno, da Diputación Permanente ou da maioría absoluta dos membros de calquera das Cámaras. A sesións extraordinarias deberán convocar sobre un orde do día determinado e serán clausuradas unha vez que este se esgote.

Art. 74. 1. As Cámaras reuniranse en sesión conxunta para o exercicio das competencias non lexislativas que o Título II atribúe expresamente as Cortes Xerais.

2. As decisións das Cortes Xerais previstas nos artigos 94, 1; 145, 2, e 158, 2, adoptaranse por maioría de cada unha das Cámaras. No primeiro caso, o procedemento iniciárase no Congreso, e nos outros dous, no Senado. En ámbolos casos, se non houbera acordo entre Senado e Congreso, intentarase obter por unha Comisión Mixta composta de igual número de Diputados e Senadores. A Comisión presentará un texto, que será votado por ámbalas Cámaras. Se non se aproba na forma establecida, decidirá o Congreso por maioría absoluta.

Art. 75. 1. As Cámaras funcionarán en Pleno e por Comisións.

2. As Cámaras poderán delegar nas Comisións Lexislativas Permanentes a aprobación de proxectos ou proposición de lei. O Pleno poderá, con todo, recabar en calquera momento o debate e votación de calquera proxecto ou proposición de lei que xa fora obxecto desta delegación.

3. Quedan exceptuados do disposto no apartado anterior a reforma constitucional, as cuestións internacionais, as leis orgánicas e de bases e os Presupostos Xerais do Estado.

Art. 76. 1. O Congreso e o Senado, e, no seu oaso, ámbalas Cámaras asemade, poderán nomear Comisións de investigación sobre calquera asunto de interés público. As súas conclusións non serán vinculantes para os Tribunais, nin afectarán ás resolucións xudiciais, sin perxuício de que o resultado da investigación sexa comunicado ao Ministerio Fiscal para o exercicio, cando proceda, das accións oportunas.

2. Será obrigatorio comparecer a requerimento das Cámaras. A lei regulará as sancións que poidan impoñerse por incumprimento desta obriga.

Art. 77. 1. As Cámaras poden recibir peticións individuais e colectivas, sempre por escrito, quedando prohibida a representación directa por manifestacións cidadás.

2. As Cámaras poden remitir ao Goberno as peticións que reciban. O Goberno está obrigado a explicarse sobre o seu contido, sempre que as Cámaras o esixan.

Art. 78. 1. En cada Cámara haberá unha Diputación Permanente composta por un mínimo de vinteún membros, que representarán aos grupos parlamentarios, en proporción á súa importancia numérica.

2. As Diputacións Permanentes estarán presididas polo Presidente da Cámara respectiva e terán como funcións a prevista no artigo 73, a de asumir as facultades que correspondan ás Cámaras, de acordo cos artigos 86 a 116, en caso de que estas fosen disoltas ou expirase o seu mandato e a de velar polos poderes das Cámaras, cando estas non estean reunidas.

3. Expirado o mandato ou en oaso de disolución, as Diputacións Permanentes seguirán exercendo as súas funcións astra a constitución das novas Cortes Xerais.

4. Reunida a Cámara correspondente, a Diputación Permanente dará conta dos asuntos tratados e das súas decisións.

Art. 79. 1. Para adoptaren acordos as Cámaras deben estar reunidas regramentariamente e con asistencia da maioría dos seus membros.

2. Eses acordos, para seren válidos, deberán ser aprobados pola maioría dos membros presentes, sin perxuício das maiorías especiais que establezan a Constitución ou as leis orgánicas e mailas que para a elección de persoas establezan os Regramentos das Cámaras.

3. O voto de Senadores e Diputados é personal e indelegable.

Art. 80. As sesións plenarias das Cámaras serán públicas, salvo acordo contrario de cada Cámara, adoptado por maioría absoluta ou de acordo co Regramento.

CAPITULO II

De elaboración das leis

Art. 81. 1. Son leis orgánicas as relativas ao desenvolvemento dos dereitos fundamentais e das liberdades públicas, as que aproben os Estatutos de Autonomía e o réxime electoral xeral e as demais previstas na Constitución.

2. A aprobación, modificación ou derogación das leis orgánicas esixirá maioría absoluta do Congreso, nunha votación final sobre o conxunto do proxecto.

Art. 82. 1. As Cortes Xerais poderán delegar no Goberno a potestade de ditar normas con categoría de lei sobre materias determinadas non incluídas no artigo anterior.

2. A delegación lexislativa deberase otorgar mediante unha lei de bases cando o seu obxecto sexa a formación de textos articulados ou por unha lei ordinaria cando se trate de refundir varios textos legais nun só.

3. A delegación lexislativa terase que otorgar ao Goberno de forma expresa para materia concreta e con fixación do prazo para o seu exercicio. A delegación esgotarase polo uso que dela faga o Goberno mediante a publicación da norma correspondente. Non poderá entenderse concedida de modo implícito ou por tempo indeterminado. Tampouco poderá ser permitida a subdelegación a autoridades distintas do propio Goberno.

4. As leis de bases delimitarán con precisión o obxecto e alcance de delegación lexislativa e os principios e criterios que se han de seguir no seu exercicio.

5. A autorización para refundir textos legais determinará o ámbito normativo a que se refire o contido de delegación, especificando se se circunscribe á mera formulación dun texto único ou se se inclúe a regularización, aclaración e armonización dos textos legais que van ser refundidos.

6. Sin perxucio da competencia propia dos Tribunais, as leis de delegación poderán establecer en cada caso fórmulas adicionais de control.

Art. 83. As leis de bases non poderán en ningún caso:

- a) Autoriza-la modificación da propia lei de bases .
- b) Facultar para ditar normas con carácter retroactivo.

Art. 84. Cando unha proposición de lei ou unha enmenda sexa contraria a unha delegación lexislativa en vigor, o Goberno está facultado para se opor á súa tramitación. En tal suposto, poderá presentarse unha proposición de lei para a derogación total ou parcial da lei de delegación.

Art. 85. As disposicións do Goberno que conteñan a lexislación delegada recibirán o título de Decretos Lexislativos.

Art. 86. 1. En caso de extraordinaria e urxente necesidade, o Goberno poderá ditar disposicións lexislativas provisionais que tomarán a forma de Decretos-leis e que non poderán afectar ao ordenamento das institucións básicas do Estado, aos dereitos, deberes e liberdades dos cidadáns regulados no Título I, ao réxime das Comunidades Autónomas, nin ao Dereito electoral xeral.

2. Os Decretos-leis deberán ser inmediatamente sometidos a debate e votación de totalidade ao Congreso dos Diputados, convocado ao efecto se non estivese reunido, no prazo dos trinta días seguintes á súa promulgación. O Congreso terase que pronunciar expresamente dentro dese prazo sobre a súa convalidación ou derogación; para iso o Rregramento establecerá un procedemento especial e sumario.

3. Durante o prazo establecido no apartado anterior as Cortes poderán tramitalos como proxectos de lei polo procedemento de urxencia.

Art. 87. 1. A iniciativa lexislativa corresponde ao Goberno, ao Congreso e ao Senado, de acordo coa Constitución e os Rregramentos das Cámaras.

2. As Asambleas das Comunidades Autónomas poderán solicitar do Goberno a adopción dun proxecto de lei ou remitiren á Mesa do Congreso unha proposición de lei, delegando ante a citada Cámara un máximo de tres membros da Asamblea encargados da súa defensa.

3. Unha lei orgánica regulará as formas de exercicio e requisitos da iniciativa popular para a presentación de proposicións de lei. En todo caso esixiranse non menos de 500.000 firmas acreditadas. Non procederá esa iniciativa en materias propias de lei orgánica, tributarias ou de carácter internacional, nin no relativo á prerrogativa de gracia.

Art. 88. Os proxectos de lei serán aprobados en Consello de Ministros, que os someterá ao Congreso, acompañados dunha exposición de motivos e dos antecedentes necesarios para se pronunciar sobre eles.

Art. 89. 1. A tramitación das proposicións de lei regularase polos Rregramentos das Cámaras, sin que a prioridade debida aos proxectos de lei impida o exercicio da iniciativa lexislativa nos termos regulados polo artigo 87.

2. As proposicións de lei que, de acordo co artigo 87 tome en consideración o Senado, remitiranse ao Congreso para o seu trámite neste como tal proposición.

Art. 90. 1. Aprobado un proxecto de lei ordinaria ou orgánica polo Congreso dos Diputados, o seu Presidente dará inmediata conta do mesmo ao Presidente do Senado, que o someterá á deliberación deste.

2. O Senado no prazo de dous meses, a partir do día da recepción do texto, pode, mediante mensaxe motivada, vetalo ou introducir en-

mendas no mesmo. O veto deberá ser aprobado por maioría absoluta. O proxecto non poderá ser sometido ao Rei para sanción sin que o Congreso ratifique por maioría absoluta, en caso de veto, o texto inicial, ou por maioría simple, unha vez transcurridos dous meses desde a interposición do mesmo, ou se pronuncie sobre as enmendas, aceptándoas ou non por maioría simple.

3. O prazo de dous meses de que o Senado dispón para vetar ou enmendar o proxecto reducirase ao de vinte días naturais nos proxectos declarados urxentes polo Goberno ou polo Congreso dos Diputados.

Art. 91. O Rei sancionará no prazo de quince días as leis aprobadas polas Cortes Xerais, e promulgaráas e ordenará a súa inmediata publicación.

Art. 92. 1. As decisións políticas de especial trascendencia poderán ser sometidas a referéndum consultivo de tódolos cidadáns.

2. O referéndum será convocado polo Rei, mediante proposta do Presidente do Goberno, previamente autorizada polo Congreso dos Diputados.

3. Unha lei orgánica regulará as condicións e mailo procedemento das distintas modalidades de referéndum previstas nesta Constitución.

CAPITULO III

Dos Tratados Internacionais

Art. 93. Mediante lei orgánica poderá autorizarse a celebración de tratados polos que se atribúa a unha organización ou institución internacional o exercicio de competencias derivadas da Constitución. Corresponde ás Cortes Xerais e mais ao Goberno, segundo os casos, a garantía do cumprimento destes tratados e das resolucións emanadas dos organismos internacionais ou supranacionais titulares da cesión.

Art. 94. 1. A prestación do consentimento do Estado para se obrigar por medio de tratados ou convenios requirirá a previa autorización das Cortes Xerais, nos seguintes casos:

- a) Tratados de carácter político.
- b) Tratados ou convenios de carácter militar.
- c) Tratados ou convenios que afecten á integridade territorial do Estado ou aos dereitos e deberes fundamentais establecidos no Título I.
- d) Tratados u convenios que impliquen obrigas financeiras para a Facenda Pública.
- e) Tratados ou convenios que supoñan modificación ou derogación dalgunha lei ou esixan medidas legislativas para a súa execución.

2. O Congreso e mailo Senado serán inmediatamente informados da conclusión dos restantes tratados ou convenios.

Art. 95. 1. A celebración dun tratado internacional que conteña estipulacións contrarias á Constitución esixirá a previa revisión constitucional.

2. O Goberno ou calquera das Cámaras pode requerir ao Tribunal Constitucional para que declare se existe ou non esa contradición.

Art. 96. 1. Os tratados internacionais válidamente celebrados, unha vez publicados oficialmente en España, formarán parte do ordenamento interno. As súas disposicións só poderán ser derogadas, modificadas ou suspendidas na forma prevista nos propios tratados ou de acordo coas normas xerais do Dereito internacional.

2. Para a denuncia dos tratados e convenios internacionais utilizarase o mesmo procedemento previsto para a súa aprobación no artigo 94.

TITULO IV

Do Goberno e da Administración

Art. 97. O Goberno dirixe a política interior e exterior, a Administración civil e militar e a defensa do Estado. Exerce a función executiva e a potestade regramentaria de acordo coa Constitución e as leis.

Art. 98. 1. O Goberno componse do Presidente, dos Vicepresidentes no seu caso, dos Ministros e dos demais membros que establece a lei.

2. O Presidente dirixe a acción do Goberno e coordina as funcións dos demais membros do mesmo, sin perxucio da competencia e responsabilidade directa destes na súa xestión.

3. Os membros do Goberno non poderán exercer outras funcións representativas cás propias do mandato parlamentario, nin calquera outra función pública que non derive do seu cargo, nin ningunha actividade profesional ou mercantil.

4. A lei regulará o Estatuto e incompatibilidades dos membros do Goberno.

Art. 99. 1. Despois de cada renovación do Congreso dos Diputados, e nos demais supostos constitucionais en que así proceda, o Rei, previa consulta cos representantes designados polos Grupos políticos con representación parlamentaria, e por medio do Presidente do Congreso, propondrá un candidato á Presidencia do Goberno.

2. O candidato proposto conforme ao previsto no apartado anterior exporá ante o Congreso dos Diputados o programa político do Goberno que pretenda formar e solicitará a confianza da Cámara.

3. Se o Congreso dos Diputados, polo voto de maioría absoluta dos seus membros, outorgase a súa confianza ao citado candidato, o Rei nomearao Presidente. Se non se acada esa maioría, someterase a

mesma proposta a nova votación corenta e oito horas despois da anterior, e a confianza entenderase outorgada se obtén a maioría simple.

4. Se efectuadas as citadas votación non se outorgase a confianza para a investidura, tramitaráanse sucesivas propostas no forma prevista nos apartados anteriores.

5. Se transcurrido o prazo de dous meses, a contar da primeira votación de investidura, ningún candidato obtivo a confianza do Congreso, o Rei disolverá ámbalas Cámaras e convocará novas eleccións co refrendo do Presidente do Congreso.

Art. 100. Os demais membros do Goberno serán nomeados e separados polo Rei, a proposta do seu Presidente.

Art. 101. 1. O Goberno cesa traia celebración de eleccións xerais, nos casos de perda de confianza parlamentaria previstos na Constitución, ou por dimisión ou morte do seu Presidente.

2. O Goberno cesante continuará en funcións astra a toma de posesión do novo Goberno.

Art. 102. 1. A responsabilidade criminal do Presidente e dos demais membros do Goberno será esixible, cando exista, perante a Sala do Penal do Tribunal Supremo.

2. Se a acusación fose por traición ou por calquera delito contra a seguridades do Estado no exercicio das súas funcións, só poderá ser plantexada por iniciativa da cuarta parte dos membros do Congreso, e coa aprobación da maioría absoluta do mesmo.

3. A prerrogativa real de gracia non será aplicable a ningún dos supostos do presente artigo.

Art. 103. 1. A Administración pública serve con obxectividade os intereses xerais e actúa de acordo cos principios de eficacia, xerarquía, descentralización, desconcentración e coordinación, con sometemento pleno á lei e mais ao Dereito.

2. Os órganos da Administración do Estado son creados, rexidos e coordinados de acordo coa lei.

3. A lei regulará o estatuto dos funcionarios públicos, o acceso á función pública de acordo cos principios de mérito e capacidade, as peculiaridades do exercicio do seu dereito á sindicación, o sistema de incompatibilidades e as garantías para a imparcialidades no exercicio das súas funcións.

Art. 104. 1. As Forzas e Corpos de seguridade, baixo a dependencia do Goberno, terán como misión protexe-lo libre exercicio dos dereitos e liberdades e garantiza-la seguridade cidadá.

2. Unha lei orgánica determinará as funcións, principios básicos de actuación e estatutos das Forzas e Corpos de Seguridade.

Art. 105. A lei regulará:

a) A audiencia dos cidadáns, directamente ou mediante as orga-

nizacións e asociacións recoñecidas pola lei, no procedemento de elaboración das disposicións administrativas que os afecten.

b) O acceso dos cidadáns aos arquivos e rexistros administrativos, menos no que afecte á seguridade e defensa do Estado, á averiguación dos delitos e á intimidación das persoas.

c) O procedemento polo que deben producirse os actos administrativos, garantizando, cando proceda, a audiencia do interesado.

Art. 106. 1. Os Tribunais controlan a potestade regramentaria e a legalidade da actuación administrativa, así como o sometemento desta aos fins que a xustifican.

2. Os particulares, nos termos establecidos pola lei, terán dereito a ser indemnizados por toda lesión que sufran en caquera dos seus bens e dereitos, agás en casos de forza maior sempre que a lesión sexa consecuencia do funcionamento dos servicios públicos.

Art. 107. O Consello de Estado é o supremo órgano consultivo do Goberno. Unha lei orgánica regulará a súa composición e competencia.

TITULO V

Das relacións entre o Goberno e as Cortes Xerais

Art. 108. O Goberno responde solidariamente da súa xestión política perante o Congreso dos Diputados.

Art. 109. As Cámaras e as súas Comisións poderán recabar, por medio dos Presidentes daquelas, a información e axuda que precisen do Goberno e dos seus Departamentos e de calesquera autoridades do Estado e das Comunidades Autónomas.

Art. 110. 1. As Cámaras e as súas Comisións poden reclama-la presenza dos membros do Goberno .

2. Os membros do Goberno teñen acceso ás sesións das Cámaras e ás súas Comisións e a facultade de se faceren oír nelas, e poderán solicitar que informen ante as mesmas funcionarios dos seus Departamentos.

Art. 111. 1. O Goberno e cada un dos seus membros están sometidos ás interpelacións e preguntas que lles formulen nas Cámaras. Para esta clase de debate os Regramentos establecerán un tempo mínimo semanal.

2. Toda interpelación poderá dar lugar a unha moción na que a Cámara manifieste a súa posición.

Art. 112. O Presidente do Goberno, previa deliberación do Consello de Ministros, pode plantexar perante o Congreso dos Diputados a cuestión de confianza sobre o seu programa ou sobre unha declaración

de política xeral. A confianza entenderase outorgada cuando vote a favor da mesma a maioría simple dos Diputados.

Art. 113. 1. O Congreso dos Diputados pode esixir a responsabilidade política do Goberno mediante a adopción por maioría absoluta da moción de censura.

2. A moción de censura deberá ser proposta cando menos pola décima parte dos Diputados, e terá que incluír un candidato á Presidencia do Goberno.

3. A moción de censura non poderá ser votada en tanto non transcurran cinco días dende a súa presentación. Nos dous primeiros días do devandito prazo poderán presentarse mocions alternativas.

4. Se a moción da censura non fose aprobada polo Congreso, os seus signatarios non poderán presentar outra durante o mesmo período de sesións.

Art. 114. 1. Se o Congreso nega a súa confianza ao Goberno, este presentará a súa dimisión ao Rei, procedéndose a continuación á designación de Presidente do Goberno, segundo o disposto no artigo 99.

2. Se o Congreso adopta unha moción de censura, o Goberno presentará a súa dimisión ao Rei e o candidato incluído naquela entenderase investido da confianza da Cámara aos efectos previstos no artigo 99. O Rei nomeará Presidente do Goberno.

Art. 115. 1. O Presidente do Goberno, previa deliberación do Consello de Ministros, e baixo a súa exclusiva responsabilidade, poderá propoñer a disolución do Congreso, do Senado ou das Cortes Xerais, que será decretada polo Rei. O decreto de disolución fixará a data das eleccións.

2. A proposta de disolución non poderá presentarse cando estea en trámite unha moción de censura.

3. Non procederá nova disolución antes de que transcurra un ano dende a anterior, agás o disposto no artigo 99, apartado 5.

Art. 116. 1. Unha lei orgánica regulará os estados de alarma, de excepción e de sitio, e as competencias e limitacións correspondentes.

2. O estado de alarma será declarado polo Goberno mediante decreto acordado en Consello de Ministros por un prazo máximo de quince días, dando conta ao Congreso dos Diputados, reunido inmediatamente ao efecto; sin a autorización deste non poderá ser prorrogado o citado prazo. O decreto determinará o ámbito territorial a que se estenden os efectos da declaración.

3. O estado de excepción será declarado polo Goberno mediante decreto acordado en Consello de Ministros, previa autorización do Congreso dos Diputados. A autorización e proclamación do estado de excepción deberá determinar expresamente os efectos do mesmo, o ámbito territorial a que se estende e a súa duración, que non poderá exceder de trinta días, prorrogables por outro prazo igual, cos mesmos requisitos.

4. O estado de sitio será declarado pola maioría absoluta do Congreso dos Diputados, a proposta exclusiva do Goberno. O Congreso determinará o seu ámbito territorial, duración e condicións.

5. Non poderá procederse á disolución do Congreso mentres estean declarados algúns dos estados comprendidos no presente artigo, quedando automaticamente convocadas as Cámaras de non estaren en período de sesión. O seu funcionamento, así como o dos demais poderes constitucionais do Estado, non poderán interromperse durante a vixencia destes estados.

Disolto o Congreso ou expirado o seu mandato, de se producir algunha das situacións que dan lugar a calquera dos citados estados, as competencias do Congreso serán asumidas pola súa Diputación Permanente.

6. A declaración dos estados de alarma, de excepción e de sitio non modificarán o principio de responsabilidades do Goberno e dos seus exentes recoñecidos na Constitución e nas leis.

TITULO VI

Do poder xudicial

Art. 117.1. A xusticia emana do pobo e administrase en nome do Rei por Xueces e Maxistrados integrantes do poder xudicial, independentes, inamovibles, responsables e sometidos unicamente ao imperio da lei.

2. Os Xueces e Maxistrados non poderán ser separados, suspendidos, trasladados nin xubilados, a non ser por algunha das causas e coas garantías previstas na lei.

3. O exercicio da potestade xurisdiccional en toda clase de procesos, xulgando e facendo executa-lo xulgado, corresponde só aos Xulgados e Tribunais determinados polas leis, conforme ás normas de competencia e procedemento que as mesmas establezan.

4. Os Xulgados e Tribunais non exercerán mais funcións cá sin-ladas no apartado anterior e as que expresamente lles sexas atribuídas pola lei en garantía de calquera dereito.

5. O principio de unidades xurisdiccional é a base da organización e funcionamento dos Tribunais. A lei regulará o exercicio da xurisdicción militar no ámbito estritamente castrense e nos supostos de estado de sitio, segundo os principios da Constitución.

6. Prohibense os Tribunais de excepción.

Art. 118. E obrigatorio o cumprimento das sentencias e demais resolucións firmes dos Xueces e Tribunais, así como prestar tamén a colaboración por eles requerida no curso do proceso e na execución das resolucións.

Art. 119. A xusticia será gratuita cando así o dispoña a lei, e, en todo caso, respecto de quen es acrediten insuficiencia de recursos para litigar.

Art. 120. 1. As actuación xudiciais serán públicas, coas excepción previstas nas leis de procedemento.

2. O procedemento será predominantemente oral, sobre todo en materia criminal.

3. As sentencias serán sempre motivadas e pronunciaranse en audiencia pública.

Art. 121. Os danos causados por erro xudicial, así como tamén os que sexan consecuencia do funcionamento anormal da Administración de Xusticia darán dereito a unha indemnización a cargo do Estado, conforme á lei.

Art. 122. 1. A lei orgánica do poder xudicial determinará a constitución, funcionamento e goberno dos Xulgados e Tribunais, así como o estatuto xurídico dos Xueces e Maxistrados de carreira, que formarán un Corpo único, e do persoal ao servizo de Administración de Xusticia.

2. O Consello Xeral do Poder Xudicial é o órgano de goberno do mesmo. A lei orgánica establecerá o seu estatuto e o réxime de incompatibilidades dos seus membros e das súas funcións, especialmente en materia de nomeamentos, ascensos, inspección e réxime disciplinario.

3. O Consello Xeral do Poder Xudicial estará integrado polo Presidente do Tribunal Supremo, que o presidirá, e por vinte membros nomeados polo Rei por un período de cinco anos. Destes, doce entre Xueces e Maxistrados de tódalas categorías xudiciais, nos termos que estableza a lei orgánica; catro a proposta do Congreso dos Diputados e catro a proposta do Senado, elexidos en ámbolos casos por maioría de tres quintos dos seus membros, entre abogados e outros xuristas, todos eles de recoñecida competencia e con mais de quince anos de exercicio na súa profesión.

Art. 123. 1. O Tribunal Supremo, con xurisdición en toda España, é órgano xurisdiccional superior en tódolos ordes, salvo o disposto en materia de garantías constitucionais .

2. O Presidente do Tribunal Supremo será nomeado polo Rei, a proposta do Consello Xeral do Poder Xudicial, da maneira que determine a lei.

Art. 124. 1. O Ministerio Fiscal, aparte das funcións encomendadas a outros órganos, ten por finalidades promove-la acción da xusticia en defensa da legalidade, dos dereitos dos cidadáns e do interés público tutelado pola lei, de oficio ou a petición dos interesados, así como velar pola independencia dos Tribunais e percurar perante estes a satisfacción do interés social.

2. O Ministerio Fiscal exerce as súas funcións mediante órganos de seu, conforme aos principios de unidade de actuación o depen-

dencia xerárquica e con suxeición, en todo caso, aos de legalidade e imparcialidade.

3. A lei regulará o estatuto orgánico do Ministerio Fiscal.

4. O Fiscal Xeral do Estado será nomeado polo Rei, a proposta do Goberno, unha vez escoitado o Consello Xeral do Poder Xudicial.

Art. 125. Os cidadáns poderán exercer a acción popular e participaren na Administración de Xusticia mediante a institución do Xurado, na forma e con respecto a aqueles procesos penais que a lei determine, e tamén nos Tribunais consuetudinarios e tradicionais.

Art. 126. A policía xudicial depende dos Xueces, dos Tribunais e do Ministerio Fiscal nas súas funcións de pescuda do delito e de descubrimento e aseguramento do delincente, nos termos que a lei estableza.

Art. 127. 1. Os Xueces o Maxistrados, e mailos Fiscais, mentres estean en activo, non poderán desempeñar outros cargos públicos nin pertencer a partidos políticos ou sindicatos. A lei establecerá o sistema e modalidades de asociación profesional dos Xueces, Maxistrados e Fiscais.

2. A lei establecerá o réxime de incompatibilidades dos membros do poder xudicial, de maneira que asegure a total independencia deles.

TITULO VII

Economía e Facenda

Art. 128. 1. Toda a riqueza do país nas súas distintas formas e calquera que sexa a súa titularidade está subordinada ao interés xeral.

2. Recoñécese a iniciativa pública na actividade económica. Mediante lei poderanse reservar ao sector público recursos ou servicios esenciais, especialmente no caso de monopolio e tamén acorda-la intervención de empresas cando así o esixa o interés xeral.

Art. 129. 1. A lei establecerá as formas de participación dos interesados na Seguridade Social e na actividade dos organismos públicos con función que afecte directamente á calidade da vida ou ao benestar xeral.

2. Os poderes públicos promoverán con eficacia as diversas formas de participación na empresa e fomentarán, mediante unha lexislación axeitada, as sociedades cooperativas. Tamén establecerán os medios que faciliten o acceso dos traballadores á propiedade dos medios de produción.

Art. 130. 1. Os poderes públicos atenderán á modernización e desenvolvemento de tódolos sectores económicos e, en particular, da agricultura,

da gandería, da pesca, e da artesanía, co fin de equiparalo nivel de vida de tódolos españois.

2. Co mesmo fin, outorgaráselles un tratamento especial ás zonas de montaña.

Art. 131. 1. O Estado, mediante lei, poderá planifica-la actividade económica xeral para atender ás necesidades colectivas, equilibrar e armoniza-lo desenrolo rexional e sectorial e estimula-lo crecemento da renda e da riqueza e a súa mais xusta distribución.

2. O Goberno elaborará os proxectos de planificación, de acordo coas previsións que lle sexan suministradas polas Comunidades Autónomas e o asesoramento e colaboración dos sindicatos e outras organizacións profesionais, empresariais e económicas. A tal fin constituirase un Consello, cuia composición e funcións se desenvolverán por lei.

Art. 132. 1. A lei regulará o réxime xurídico dos bens de dominio público e dos comunais, inspirándose nos principios de inalienabilidade, imprescriptibilidade e inembargabilidade, así como a súa desafectación.

2. Son bens de dominio público estatal os que determine a lei e, en todo caso, a zona marítimo-terrestre, as praias, o mar territorial e os recursos naturais da zona económica e a plataforma continental.

3. Regularanse por lei o Patrimonio do Estado e o Patrimonio Nacional, a súa administración, defensa e conservación.

Art. 133. 1. A potestade orixinaria para establece-los tributos corresponde exclusivamente ao Estado, mediante lei.

2. As Comunidades Autónomas e as Corporación locais poderán establecer e esixir tributos de acordo coa Constitución e coas leis.

3. Todo beneficio fiscal que afecte aos tributos do Estado deberase establecer por lei.

4. As administracións públicas só poderán contraer obrigas financeiras e realizar gastos de acordo coas leis.

Art. 134. 1. Corresponde ao Goberno a elaboración dos Presupostos Xerais do Estado e ás Cortes Xerais o seu exame, enmenda e aprobación.

2. Os Presupostos Xerais do Estado terán carácter anual, incluirán a totalidade dos gastos e ingresos do sector público estatal e neles consignarase o importe dos beneficios fiscais que afecten aos tributos do Estado.

3. O Goberno deberá presentar ante o Congreso dos Diputados os Presupostos Xerais do Estado cando menos tres meses antes da expiración dos do ano anterior.

4. Se a Lei de Presupostos non se aprobase antes do primeiro día do exercicio económico correspondente, consideraranse automaticamente prorrogados os Presupostos do exercicio anterior astra a aprobación dos novos.

5. Aprobados os Presupostos Xerais do Estado, o Goberno poderá presentar proxectos de lei que impliquen aumento do gasto público ou diminución dos ingresos correspondentes ao mesmo exercicio presupostario.

6. Toda proposición ou enmenda que supoña aumento dos créditos ou diminución dos ingresos presupostarios requirirá a conformidade do Goberno para a súa tramitación.

7. A Lei de Presupostos non pode crear tributos. Poderá modificalos cando estea previsto nunha lei tributaria substantiva.

Art. 135. 1. O Goberno terá que estar autorizado por lei para emitir Débeda Pública ou contraer crédito.

2. Os créditos para satisfacer o pago de intereses e capital da Débeda Pública do Estado consideraranse sempre incluídos no estado de gastos dos presupostos e non poderán ser obxecto de enmenda ou modificación, mentres se axusten ás condicións da lei de emisión.

Art. 136. 1. O Tribunal de Contas é o supremo órgano fiscalizador das contas e da xestión económica do Estado, así como do sector público.

Dependerá directamente das Cortes Xerais e exercerá as súas funcións por delegación delas no exame e comprobación da Conta Xeral do Estado.

2. As contas do Estado e do sector público estatal renderanse ao Tribunal de Contas e serán censuradas por este.

O Tribunal de Contas, sin perda da súa propia xurisdición, remitirá ás Cortes Xerais un informe anual no que, cando proceda, comunicará as infraccións ou responsabilidades nas que, ao seu xuício, se incurrixe.

3. Os membros do Tribunal de Contas gozarán da mesma independencia e inamovibilidade e estarán sometidos ás mesmas incompatibilidades cós Xueces.

Unha lei orgánica regulará a composición, organización e funcións do Tribunal de Contas.

TITULO VIII

Da organización territorial do Estado

CAPITULO PRIMEIRO

Principios xerais

Art. 137. O Estado organízase territorialmente en municipios, en provincias e nas Comunidades Autónomas que se constitúan. Todas estas entidades gozan de autonomía para a xestión dos seus respectivos intereses.

Art. 138. 1. O Estado garantiza a realización efectiva do principio de solidaridade consagrado no artigo 2 da Constitución, mirando de establecer un equilibrio económico, axeitado e xusto entre as diversas partes do territorio español, e atendendo en particular ás circunstancias do feito insular.

2. As diferencias entre os Estatutos das diferentes Comunidades Autónomas, non poderán implicar, en caso ningún, privilexios económicos ou sociais.

Art. 139. 1. Tódolos españois teñen os mesmos dereitos e obrigas en calquera parte do territorio do Estado.

2. Ningunha autoridade poderá adoptar medidas que directa ou indirectamente obstaculicen a liberdade de circulación e establecemento das persoas e a libre circulación de bens en todo o territorio español.

CAPITULO II

Das Administración Local

Art. 140. A Constitución garantiza a autonomía dos concellos. Estes gozarán de personalidade xurídica plena. O seu goberno e administración corresponde aos seus respectivos Axuntamentos, integrados polos Alcaldes e mailos Concellais. Os Concellais serán elixidos polos veciños do concello mediante sufraxio universal igual, libre, directo e secreto, na forma establecida pola lei. Os Alcaldes serán elixidos polos Concellais ou polos veciños. A lei regulará as condicións nas que conveña o réxime de concello aberto.

Art. 141. 1. A provincia é unha entidade local con personalidade xurídica propia, definida pola agrupación de concellos e división territorial para o cumprimento das actividades do Estado. Calquera alteración dos límites provinciais terá que ser aprobada polas Cortes Xerais mediante lei orgánica.

2. O goberno e a administración autónoma das provincias estarán encomendados a Diputacións ou a outras Corporacións de carácter representativo.

3. Poderanse crear agrupacións de concellos diferentes da provincia.

4. Nos arquipélagos, as illas terán ademais a súa administración propia e forma de Cabildos ou Consellos.

Art. 142. As Facendas locais deberán dispor dos medios suficientes para o desempeño das funcións que a lei atribúe ás Corporacións respectivas e nutriranse fundamentalmente de tributos propios e de participación nos do Estado e nos das Comunidades Autónomas.

CAPITULO III

Das Comunidades Autónomas

Art. 143. 1. No exercicio do dereito á autonomía recoñecido no artigo 2 da Constitución, as provincias limítrofes con características históricas, culturais e económicas comúns, os territorios insulares e as provincias con entidade rexional histórica poderán acceder ao seu autogoberno e constituirse en Comunidades Autónomas conforme ao previsto neste Título e nos respectivos Estatutos.

2. A iniciativa do proceso autonómico corresponde a tódalas Diputacións interesadas ou ao órgano interinsular correspondente e ás dúas terceiras partes dos concellos se a súa poboación representa, cando menos, a maioría do censo electoral de cada provincia ou illa. Estes requisitos terán que ser cumpridos no prazo de seis meses desde o primeiro acordo adoptado neste sentido por algunha das Corporacións locais interesadas.

3. A iniciativa, en caso de non prosperar, só se poderá reiterar pasados cinco anos.

Art. 144. As Cortes Xerais, mediante lei orgánica, poderán, por motivos de interés nacional:

a) Autoriza-la constitución dunha comunidade autónoma cando o seu ámbito territorial non supere o dunha provincia e non reúna as condicións do apartado 1 do artigo 143.

b) Autorizar ou acordar, segundo os casos, un Estatuto de autonomía para territorios que non estean integrados na organización provincial.

c) Sustituir a iniciativa das Corporacións locais a que se refire o apartado 2 do artigo 143.

Art. 145. 1. Non se admitirá en caso ningún a federación de Comunidades Autónomas.

2. Os Estatutos poderán preve-los supostos, requisitos e termos en que as Comunidades Autónomas poderán celebrar convenios entre si para a xestión e prestación de servicios propios delas, así como o carácter e efectos da correspondente comunicación ás Cortes Xerais. Nos outros supostos, os acordos de cooperación entre as Comunidades Autónomas necesitarán a autorización das Cortes Xerais.

Art. 146. O proxecto de Estatuto será elaborado por unha assemblea composta polos membros da Diputación ou órgano interinsular das provincias afectadas e polos Diputados e Senadores eleixidos nelas e será elevado ás Cortes Xerais para a súa tramitación como lei.

Art. 147. 1. Dentro dos termos da presente Constitución, os Estatutos serán a norma institucional básica de cada Comunidade Auto-

noma e o Estado reconoceraos e ampararaos como parte integrante do seu ordenamento xurídico.

2. Os Estatutos de autonomía deberán conter:

a) A denominación da Comunidade que mellor corresponda á súa identidade histórica.

b) A delimitación do seu territorio.

c) A denominación, organización e sé das institucións autónomas propias.

d) As competencias asumidas dentro do marco establecido na Constitución e as bases para o traspaso dos servizos correspondentes ás mesmas.

3. A reforma dos Estatutos axustarase ao procedemento que neles se estableza e requirirá en todo caso a aprobación polas Cortes Xerais, mediante lei orgánica.

Art. 148. 1. As Comunidades Autónomas poderán asumir competencias nas seguintes materias:

1.º Organización das súas institucións de autogoberno.

2.º As alteracións dos termos municipais comprendidos no seu territorio e, en xeral, as funcións que correspondan á Administración do Estado sobre as Corporacións locais e de transferencia autorizada pola lexislación sobre Réxime Local.

3.º Ordenación do territorio, urbanismo e vivenda.

4.º As obras públicas de interese da Comunidade Autónoma no seu propio territorio.

5.º As vías férreas e estradas de recorrido comprendido integralmente no territorio da Comunidade Autónoma e, nos mesmos termos, o transporte levado a cabo por estes medios ou por cable.

6.º Os portos de refuxio, os portos e aeroportos deportivos e, en xeral, os que non desenvolvan actividades comerciais.

7.º A agricultura e a gandería, de acordo coa ordenación xeral da economía.

8.º Os montes e aproveitamentos forestais.

9.º A xestión en materia de protección do medio ambiente.

10.º Os proxectos, construción e explotación dos aproveitamentos hidráulicos, canles e regadíos de interese da Comunidade Autónoma; as augas minerais e termais.

11.º A pesca nas augas interiores, o marisqueo e a acuicultura, a caza e a pesca fluvial.

12.º Feiras interiores.

13.º O fomento do desenvolvemento económico da Comunidade Autónoma dentro dos obxectivos marcados pola política económica nacional.

14.º A artesanía.

15.º Museos, bibliotecas e conservatorios de música de interese para a Comunidade Autónoma.

- 16.º Patrimonio monumental de interés da Comunidade Autónoma.
- 17.º O fomento da cultura, da investigación e, no seu caso, do ensino da lingua da Comunidade Autónoma.
- 18.º Promoción e ordenación do turismo no seu ámbito territorial.
- 19.º Promoción do deporte e da axeitada utilización do lecer.
- 20.º Asistencia social.
- 21.º Sanidade e hixiene.
- 22.º A vixilancia e protección dos seus edificios e instalacións. A coordinación e demais facultades en relación coas policía locais nos termos que establezca unha lei orgánica.

2. Transcurridos cinco anos, e mediante a reforma dos seus Estatutos, as Comunidades Autónomas poderán ampliar sucesivamente as súas competencias dentro do marco establecido no artigo 149.

Art. 149. 1. O Estado ten competencia exclusiva sobre as seguintes materias:

- 1.º A regulación das condicións básicas que garanticen a igualdade de tódolos españois no exercicio dos dereitos e no cumprimento dos deberes constitucionais.
- 2.º Nacionalidade, inmigración, emigración, extranxeiría e dereito de asilo.
- 3.º Relacións internacionais.
- 4.º Defensa e Forzas Armadas.
- 5.º Administración de Xusticia.
- 6.º Lexislación mercantil, penal e penitenciaria; lexislación procesal, sin perda das necesarias especialidades que neste orde se deriven das particularidades do dereito substantivo das Comunidades Autónomas.
- 7.º Lexislación laboral; sin perxuício da súa execución polos órganos das Comunidades Autónomas.
- 8.º Lexislación civil, aparte da conservación, modificación e desenvolvemento polas Comunidades Autónomas dos dereitos civís, forais ou especiais, alí onde existan. En todo caso, as regras relativas á aplicación e eficacia das normas xurídicas, relacións xurídico-civís relativas ás formas de matrimonio, ordenación dos rexistros e instrumentos públicos, bases das obrigas contractuais, normas para resolvelos conflitos de leis e determinación das fontes do Dereito, con respecto, no caso derradeiro, ás normas de dereito foral ou especial.
- 9.º Lexislación sobre propiedade intelectual e industrial.
- 10.º Réxime aduaneiro e arancelario; comercio exterior.
- 11.º Sistema monetario: divisas, cambio e convertibilidade; bases da ordenación do crédito, banca e seguros.
- 12.º Lexislación sobre pesas e medidas, determinación da hora oficial.
- 13.º Bases e coordinación da planificación xeral da actividade económica.

- 14.º Facenda xeral e Débeda do Estado.
- 15.º Fomento e coordinación xeral da investigación científica e técnica.
- 16.º Sanidade exterior. Bases e coordinación xeral de sanidade. Lexislación sobre os produtos farmacéuticos.
- 17.º Lexislación básica e réxime económico da Seguridade Social, sin perxuício da execución dos seus servicios polas Comunidades Autónomas.
- 18.º As bases do réxime xurídico das Administracións Públicas e do réxime estatutario dos seus funcionarios que, en todo caso, garantirán aos administrados un tratamento común ante delas; o procedemento administrativo común, sin perxuício das especialidades derivadas da organización propia das Comunidades Autónomas, lexislación sobre expropiación forzosa; lexislación básica sobre contratos e concesións administrativas e o sistema de responsabilidade de tódalas Administracións públicas.
- 19.º Pesca marítima, sin perxuício das competencias que na ordenación do sector se atribúan ás Comunidades Autónomas.
- 20.º Mariña mercante e abandeiramento de buques; alumeamento de costas e sinais marítimos; portos de interés xeral; aeroportos de interés xeral; control do espacia aéreo; tránsito e transporte aéreo, servico meteorolóxico e matriculación de aeronaves.
- 21.º Vías férreas e transportes terrestres que transcorran polo territorio de mais dunha Comunidade Autónoma; réxime xeral de comunicacións; tráfico e circulación de vehículos a motor; correos e telecomunicacións; cables aéreos, submarinos e radiocomunicación.
- 22.º A lexislación, ordenación e concesión de recursos e aproveitamentos hidráulicos cando as augas corran por mais dunha Comunidade Autónoma, e a autorización das instalacións eléctricas, cando o seu aproveitamento afecte a outra Comunidade ou o transporte de enerxía saia do seu ámbito territorial.
- 23.º Lexislación básica sobre protección do medio ambiente sin perxuício das facultades das Comunidades Autónomas de estableceren normas adicionais de protección. A lexislación básica sobre montes, aproveitamentos forestais e vías pecuarias.
- 24.º Obras públicas de interés xeral ou de realización que afecte a mais dunha Comunidade Autónoma.
- 25.º Bases de réxime mineiro e enerxético.
- 26.º Réxime de produción, comercio e posesión e uso de armas e explosivos.
- 27.º Normas básicas do réxime de prensa, radio e televisión e, en xeral, de tódolos medios de comunicación social, sin perda das facultades que no seu desenvolvemento e execución correspondan as Comunidades Autónomas.
- 28.º Defensa do patrimonio cultural, artístico e monumental español contra a exportación e a espoliación; museos, bibliotecas e arquivos

de titularidade estatal, sin tocar á súa xestión por parte das Comunidades Autónomas.

29.º Seguridade pública, sin perxuício da posibilidade de creación de policías polas Comunidades Autónomas na forma que se estableza nos respectivos Estatutos no marco do que dispoña unha lei orgánica.

30.º Regulación das condicións de obtención, expedición e homologación de títulos académicos e profesionais e normas básicas para o desenvolvemento do artigo 27 da Constitución a fin de garantir o cumprimento das obrigas dos poderes públicos nesta materia.

31.º Estadística para fins estatais.

32.º Autorización para a convocatoria de consultas populares por vía de referéndum.

2. Aparte das competencias que poderán asumir as Comunidades Autónomas, o Estado considerará o servizo da cultura como deber e atribución esencial e facilitará a comunicación cultural entre as Comunidades Autónomas de acordo con elas.

3. As materias non atribuídas expresamente ao Estado por esta Constitución poderán corresponder ás Comunidades Autónomas, segundo os seus respectivos Estatutos. A competencia sobre as materias que non foran asumidas polos Estatutos de Autonomía corresponderá ao Estado, e as normas deste prevalecerán, en caso de conflito, sobre as das Comunidades Autónomas en todo o que non estea atribuído á exclusiva competencia destas. O dereito estatal será, en calquera caso, supletorio do dereito das Comunidades Autónomas.

Art. 150. 1. As Cortes Xerais, en materias de competencia estatal, poderán atribuír a todas ou a algunha das Comunidades Autónomas a facultade de ditaren, para si mesmas, normas legislativas no marco dos principios, bases e directrices fixados por unha lei estatal. Aparte das competencias dos Tribunais, en cada lei marco establecerase a modalidade do control das Cortes Xerais sobre estas normas legislativas das Comunidades Autónomas.

2. O Estado poderá transferir ou delegar nas Comunidades Autónomas, mediante lei orgánica, facultades correspondentes a materia de titularidade estatal que pola súa propia natureza sexan susceptibles de transferencia ou delegación. A lei preverá en cada caso a correspondente transferencia de medios financeiros, así como as formas de control que se reserve o Estado.

3. O Estado poderá ditar leis que establezan os principios necesarios para armonizar as disposicións normativas das Comunidades Autónomas, aínda no caso de materias atribuídas á competencia destas, cando así o esixa o interés xeral. Corresponde ás Cortes Xerais, por maioría absoluta de cada Cámara, a apreciación desta necesidade.

Art. 151. 1. Non será necesario deixar transcurrir o prazo de cinco anos a que se refire o apartado 2 do artigo 148 cando a iniciativa do proceso autonómico sexa acordada dentro do prazo do artigo 143, 2, ademais de polas Diputacións ou os órganos interinsulares correspon-

dentes polas tres cuartas partes dos Concellos de cada unha das provincias afectadas que representen, cando menos, a maioría do censo electoral de cada unha delas e a citada iniciativa sexa ratificada mediante referéndum polo voto afirmativo da maioría absoluta dos electores de cada provincia nos termos que estableza unha lei orgánica.

2. No suposto previsto no apartado anterior, o procedemento para a elaboración do Estatuto será o seguinte:

1.º O Goberno convocará a tódolos Diputados e Senadores eleixidos nas circunscricións comprendidas no ámbito territorial que pretenda acceder ao autogoberno, para que se constituán en Asamblea, para os únicos efectos de elaboraren o correspondente proxecto de Estatuto de autonomía, mediante o acordo da maioría absoluta dos seus membros.

2.º Aprobado o proxecto de Estatuto pola Asamblea de Parlamentarios, remitirase á Comisión Constitucional do Congreso, a cal dentro do prazo de dous meses o examinará co concurso e asistencia dunha delegación da Asamblea proponente para determinaren de común acordo a súa formulación definitiva.

3.º Se se alcanzase o devandito acordo o texto resultante será sometido a referéndum do corpo electoral das provincias comprendidas no ámbito territorial do proxectado Estatuto.

4.º Se o proxecto de Estatuto é aprobado en cada provincia pola maioría dos votos validamente emitidos, será elevado ás Cortes Xerais. Os Plenos de ámbalas Cámaras decidirán sobre o texto mediante un voto de ratificación. Aprobado o Estatuto, o Rei sancionará e promulgará como lei.

5.º De non alcanzarse o acordo ao que se refire o apartado 2.º deste número, o proxecto de Estatuto será tramitado como proxecto de lei perante as Cortes Xerais. O texto aprobado por estas será sometido a referéndum do corpo electoral das provincias comprendidas no ámbito territorial do proxectado Estatuto. No caso de ser aprobado pola maioría dos votos validamente emitidos en cada provincia, procederá a súa promulgación nos termos do párrafo anterior.

3. Nos casos dos párrafos 4.º e 5.º do apartado anterior, a non aprobación do proxecto de Estatuto por unha ou varias provincias, non impedirá a constitución entre as restantes da Comunidade Autónoma proxectada, na forma que estableza a lei orgánica prevista no apartado 1 deste artigo.

Art. 152. 1. Nos Estatutos aprobados polo procedemento a que se refire o artigo anterior, a organización institucional autonómica basarase nunha Asamblea Lexislativa eleixida por sufraxio universal conforme a un sistema de representación proporcional que asegure, ademais, a representación das diversas zonas do territorio; un Consello de Goberno con funcións executivas e administrativas, e un Presidente, eleixido pola Asamblea, de entre os seus membros; e nomeado polo Rei, a quen corresponde a dirección do Consello de Goberno, a suprema representación da respectiva Comunidade e a ordinaria do Estado

naquela. O Presidente e os membros do Consello do Goberno serán politicamente responsables ante a Asamblea.

Un Tribunal Superior de Xusticia, sin perxuício da xurisdición que corresponde ao Tribunal Supremo, culminará a organización xudicial no ámbito territorial de Comunidade Autónoma. Nos Estatutos das Comunidades Autónomas poderán establecerse os supostos e as formas de participación de aquelas na organización das demarcacións xudiciais do territorio. Todo isto de conformidade co previsto na lei orgánica do poder xudicial e dentro da unidade e independencia deste.

Sin perxuício do disposto no artigo 123, as sucesivas instancias procesais, no seu caso, esgotaranse perante órganos xudiciais radicados no mesmo territorio da Comunidade Autónoma no que estea o órgano competente en primeira instancia.

2. Unha vez sancionados e promulgados os respectivos Estatutos, só poderán ser modificados mediante os procedementos neles establecidos e con referéndum entre os electores inscritos nos censos correspondentes.

3. Mediante a agrupación de concellos limítrofes, os Estatutos poderán establecer circunscricións territoriais de seu que gozarán dunha personalidade xurídica plena.

Art. 153. O control da actividade dos órganos das Comunidades Autónomas exercerase:

a) Polo Tribunal Constitucional, o relativo á constitucionalidade das súas disposicións normativas con forza de lei.

b) Polo Goberno, previo dictame do Consello de Estado, o do exercicio de funcións delegadas a que se refire o apartado 2 do artigo 150.

c) Pola xurisdición contencioso-administrativa, o da administración autónoma e as súas normas regramentarias.

d) Polo Tribunal de Contas, o económico e presupostario.

Art. 154. Un delegado nomeado polo Goberno dirixirá a administración do Estado no territorio da Comunidade Autónoma e coordinará, cando proceda, coa administración propia da Comunidade.

Art. 155. 1. Se unha Comunidade Autónoma non cumprise as obrigas que a Constitución ou outras leis lle imponhan, ou actuase de forma que atente gravemente ao interés xeral de España, o Goberno, previo requerimento ao Presidente da Comunidade Autónoma e, no caso de non ser atendido, coa aprobación por maioría absoluta do Senado, poderá adoptar as medidas necesarias para obrigar a aquela ao cumprimento forzoso das citadas obrigas ou para a protección do mencionado interés xeral.

2. Para a execución das medidas previstas no apartado anterior, o Goberno poderá dar instrucións a tódalas autoridades das Comunidades Autónomas.

Art. 156. 1. As Comunidades Autónomas gozarán de autonomía financeira para o desenvolvemento e execución das súas competencias de acordo cos principios de coordinación coa Facenda estatal e de solidariedade entre tódolos españois.

2. As Comunidades Autónomas poderán actuar como delegados ou colaboradores do Estado para a recaudación, a xestión e a liquidación dos recursos tributarios daquel, de acordo coas leis e os Estatutos.

Art. 157. 1. Os recursos das Comunidades Autónomas estarán constituídos por:

- a) Impostos cedidos total ou parcialmente polo Estado; recargos sobre impostos estatais e outras participacións nos ingresos do Estado.
- b) Os seus propios impostos, taxas e contribucións especiais.
- c) Transferencias dun fondo de compensación interterritorial e outras asignacións con cargo aos Presupostos Xerais do Estado.
- d) Rendementos procedentes do seu patrimonio e ingresos de dereito privado.
- e) O produto das operacións de crédito.

2. As Comunidades Autónomas non poderán en ningún caso adoptar medidas tributarias sobre bens situados fóra do seu territorio ou que supoñan obstáculo á libre circulación de mercancías ou servizos.

3. Mediante lei orgánica poderá regularse o exercicio das competencias financeiras enumeradas no precedente apartado 1, as normas que resolvan os conflitos que puideran xurdir e as posibles formas de colaboración financeira entre as Comunidades Autónomas e o Estado.

Art. 158. 1. Nos Presupostos Xerais do Estado poderase establecer unha asignación ás Comunidades Autónomas en función do volume dos servizos e actividades estatais que asumisen e da garantía dun nivel mínimo na prestación dos servizos públicos fundamentais en todo o territorio español.

2. A fin de correxir desequilibrios económicos interterritoriais e facer efectivo o principio de solidariedade constituirase un Fondo de Compensación con destino a gastos de inversión; os recursos deste Fondo serán distribuídos polas Cortes Xerais entre as Comunidades Autónomas e provincias, no seu caso.

TITULO IX

Do Tribunal Constitucional

Art. 159. 1. O Tribunal Constitucional componse de 12 membros nomeados polo Rei; de entre eles, catro a proposta do Congreso por maioría de tres quintos dos seus membros; catro a proposta do Senado, con idéntica maioría; dous a proposta do Goberno e dous a proposta do Consello Xeral do Poder Xudicial.

2. Os membros do Tribunal Constitucional deberán ser nomeados entre Maxistrados e Fiscais, Profesores de Universidade, funcionarios públicos e abogados; todos eles xuristas de recoñecida competencia con mais de quince anos de exercicio profesional.

3. Os membros do Tribunal Constitucional serán designados por un período de nove anos e renovaranse por terceiras partes cada tres.

4. A condición de membro do Tribunal Constitucional é incompatible: con mandato representativo; cos cargos políticos ou administrativos; co desempeño de funcións directivas nun partido político ou nun sindicato e co emprego ao servizo dos mesmos; co exercicio das carreiras xudicial e fiscal; e con calquera actividade profesional ou mercantil.

No demais, os membros do Tribunal Constitucional terán as incompatibilidades propias dos membros do poder xudicial.

5. Os membros do Tribunal Constitucional serán independentes e inamovibles no exercicio do seu mandato.

Art. 160. O Presidente do Tribunal Constitucional será nomeado entre os seus membros polo Rei, a proposta do mesmo Tribunal en pleno e por un período de tres anos.

Art. 161. 1. O Tribunal Constitucional ten xurisdición en todo o territorio español e é competente para coñocer:

a) Do recurso de inconstitucionalidade contra leis e disposicións normativas con forza de lei. A declaración de inconstitucionalidade dunha norma xurídica con categoría de lei, interpretada pola xurisprudencia, afectará a esta, se ben a sentenza ou sentencias recaídas non perderán o valor de cousa xulgada.

b) Do recurso de amparo por violación dos dereitos e liberdades referidos no artigo 53, 2, desta Constitución, nos casos e formas que a lei estableza.

c) Dos conflitos de competencia entre o Estado e as Comunidades Autónomas ou dos estas entre si.

d) Das demais materias que lle atribúan a Constitución ou as leis orgánicas.

2. O Goberno poderá impugnar perante o Tribunal Constitucional as disposicións e resolucións adoptadas polos órganos das Comunidades Autónomas. A impugnación producirá a suspensión da disposición ou da resolución recorrida, mais o Tribunal, se corresponde, deberá ratificala ou levantala nun prazo non superior a cinco meses.

Art. 162. 1. Están lexitimados:

a) Para interporen o recurso de inconstitucionalidade, o Presidente do Goberno, o Defensor do Pobo, cincuenta Diputados, cincuenta Senadores, os órganos colexiados executivos das Comunidades Autónomas, e no seu caso, as Asambleas das mesmas.

b) Para interporen o recurso de amparo, toda persoa natural ou xurídica que invoque un interese lexítimo, así como o Defensor do Pobo e o Ministerio Fiscal.

2. Nos demais casos, a lei orgánica determinará as persoas e órganos lexitimados.

Art. 163. Cando un órgano xudicial considere, nalgún proceso, que unha norma con categoría de lei, aplicable ao caso, da validez da cal dependa o fallo, poida ser contraria á Constitución, plantexará a cuestión perante o Tribunal Constitucional nos supostos, na forma e cos efectos que estableza a lei, que en ningún caso serán suspensivos.

Art. 164. 1. As sentencias do Tribunal Constitucional publicaranse no boletín oficial do Estado cos votos particulares, se os houberse. Teñen o valor de cousa xulgada a partir do día seguinte da súa publicación e non cabe recurso ningún contra elas. As que declaren a inconstitucionalidade dunha lei ou dunha norma con forza de lei e tódalas que non se limiten á estimación subxectiva dun dereito, teñen plenos efectos fronte a todos.

2. De non ser que no fallo se dispoña outra cousa, subsistirá a vixencia da lei na parte non afectada pola inconstitucionalidade.

Art. 165. Unha lei orgánica regulará o funcionamento do Tribunal Constitucional, o estatuto dos seus membros, o procedemento perante o mesmo e as condicións para o exercicio das accións.

TITULO X

Da reforma constitucional

Art. 166. A iniciativa de reforma constitucional exercerase nos termos previstos nos apartados 1 e 2 do artigo 87.

Art. 167. 1. Os proxectos de reforma constitucional deberán ser aprobados por unha maioría de tres quintos de cada unha das Cámaras. Se non hai acordo entre ámbalas dúas intentarase obtelo mediante a creación dunha Comisión de composición paritaria de Diputados e Senadores, que presentará un texto que será votado polo Congreso e o Senado.

2. De non se logra-la aprobación mediante o procedemento do apartado anterior, e sempre que o texto obtivera o voto favorable da maioría absoluta do Senado, o Congreso por maioría de dous tercios poderá aproba-la reforma.

3. Aprobada a reforma polas Cortes Xerais, será sometida a referéndum para a súa ratificación cando así o soliciten, dentro dos quince días seguintes á súa aprobación, unha décima parte dos membros de calquera das Cámaras.

Art. 168. 1. Cando se propoña a revisión total da Constitución ou unha parcial que afecte ao Título Preliminar, ao Capítulo Segundo,

Sección 1.ª do Título I, ou ao Título II, procederáse á aprobación do principio por maioría de dous tercios de cada Cámara, e á disolución inmediata das Cortes.

2. As Cámaras eleixidas deberán ratificar a decisión e proceder ao estudo do novo texto constitucional, que deberá ser aprobado por maioría de dous tercios de ambas Cámaras.

3. Aprobada a reforma polas Cortes Xerais, será sometida a referéndum para a súa ratificación.

Art. 169. Non poderá iniciarse a reforma constitucional en tempo de guerra ou de vixencia dalgún dos estados previstos no artigo 116.

DISPOSICIONS ADICIONAIS

Primeira.—A Constitución ampara e respeta os dereitos históricos dos territorios forais.

A actualización xeral dese réxime foral levarase a cabo, no seu caso, no marco da Constitución e dos Estatutos de Autonomía.

Segunda.—A declaración de maioría de idade contida no artigo 12 desta Constitución non perxudica as situacións amparadas polos dereitos forais no ámbito do Dereito privado.

Terceira.—A modificación do réxime económico e fiscal do arquipélago canario requirirá informe previo da Comunidade Autónoma ou, cando non, do órgano provisional autonómico.

Cuarta.—Nas Comunidades Autónomas onde teñan a súa sede mais dunha Audiencia Territorial, os Estatutos de Autonomía respectivos poderán mante-las existentes, distribuindo as competencias entre elas, sempre de conformidade co previsto na lei orgánica do poder xudicial e dentro da unidade e independencia deste.

DISPOSICIONS TRANSITORIAS

Primeira.—Nos territorios dotados dun réximen provisional de autonomía, os seus órganos colexiados superiores, mediante acordo adoptado pola maioría absoluta dos seus membros, poderán substituí-la iniciativa que o apartado 2 do artigo 143 atribúe ás Diputacións Provinciais ou aos órganos interinsulares correspondentes.

Segunda.—Os territorios que no pasado p'ebiscitaron afirmativamente proxectos de Estatuto de Autonomía e contén, no intre de se promulgar esta Constitución, con réximes provisionais de autonomía poderán proceder inmediatamente na forma que se prevé no apartado 2 do artigo 148, cando así o acorden, por maioría absoluta, os seus órganos preautonómicos colexiados superiores, comunicando ao Goberno. O proxecto de Estatuto será elaborado de acordo co establecido

no artigo 151, número 2, por convocatoria do órgano colexiado pre-autonómico.

Terceira.—A iniciativa do proceso autonómico por parte das Corporacións locais ou dos seus membros, prevista no apartado 2 do artigo 143, enténdese diferida, con tódolos seus efectos, astra a celebración das primeiras eleccións locais unha vez vixente a Constitución.

Cuarta.—1. No caso de Navarra, e a efectos da súa incorporación ao Consello Xeral Vasco ou ao réxime autonómico vasco que o sustitúa, en lugar do que establece o artigo 143 da Constitución, a iniciativa corresponde ao Organo Foral competente, que adoptará a súa decisión por maioría dos membros que o compoñen. Para a validez da citada iniciativa será preciso, ademais, que a decisión do Organo Foral competente sexa ratificada por referéndum expresamente convocado ao efecto, e aprobado por maioría dos votos válidos emitidos.

2. Se a iniciativa non prosperase, só se poderá reproducirla mesma en distinto período de mandato do Organo Foral competente, e en todo caso, cando xa transcurrira o prazo mínimo que establece o artigo 143.

Quinta.—As cidades de Ceuta e Melilla poderanse constituír en Comunidades Autónomas se o deciden así os seus respectivos Axuntamentos, mediante acordo adoptado pola maioría absoluta dos seus membros e se o autorizan tamén así as Cortes Xerais, mediante unha lei orgánica, nos termos previstos no artigo 144.

Sexta.—En caso de se remitiren á Comisión de Constitución do Congreso varios proxectos de estatuto, ditaminaranse polo seu orde de entrada na mesma, e o prazo de dous meses a que fai referencia o artigo 151 empezará a contar desque a Comisión remate o estudo do proxecto ou proxectos dos que sucesivamente fose tendo coñecemento.

Sétima.—Os organismos provisionais autonómicos consideraranse dísoltos nos casos seguintes;

a) Cando estean constituídos os órganos que establezan os Estatutos de autonomía aprobados conforme a esta Constitución.

b) No caso de que a iniciativa do proceso autonómico non chegara a coallar por non cumprir tódolos requisitos previstos no artigo 143.

c) Se o organismo non exerceu o dereito que lle recoñece a disposición transitoria primeira no prazo de tres anos.

Oitava.—1. As Cámaras que aprobaron a presente Constitución asumirán, trala entrada en vigor da mesma, as funcións e competencias que se sinalen nela tanto para o Congreso como para o Senado, sin que en caso ningún o seu mandato se extenda máis aló do 15 de xuño de 1981.

2. Conforme o establecido no artigo 99, a promulgación da Constitución considerárase como suposto constitucional no que procede a súa aplicación. Para isto, e a partir da devandita promulgación, abriase un período de trinta días para a aplicación do disposto no citado artigo.

Neste período, o actual Presidente do Goberno, que asumirá as funcións e competencias que para ese cargo establece a Constitución, pode-

rase decidir pola utilización da facultade que lle reconece o artigo 115 ou dar paso, por medio da dimisión, á aplicación do establecido no artigo 99, quedando no derradeiro caso na situación prevista no apartado 2 do artigo 101.

3. No caso de se disolver, conforme ao previsto no artigo 115 e, de non desenvolverse legalmente o previsto nos artigos 68 a 69, serán de aplicación nas eleccións as normas vixentes con anterioridade, pro coa excepción de que, no que se refire a inelixibilidades e incompatibilidades, se aplicará directamente o previsto no inciso segundo a letra *b)* do apartado 1 do artigo 70 da Constitución, e igualmente o disposto nela con respecto á idade para o voto e o establecido no artigo 69, 3.

Novena.—Aos tres anos de eleixidos por primeira vez os membros do Tribunal Constitucional procederase a sortes á designación dun grupo de catro membros da mesma procedencia electiva entre os que teñan que cesar e renovarse. Só no que a isto se refiere, consideraranse agrupados como membros da mesma procedencia aos dous designados a proposta do Goberno e aos dous que proceden da formulada polo Consello Xeral do Poder Xudicial. Procederase de igual xeito unha vez transcurridos outros tres anos entre os dous grupos non afectados polo sorteo anterior. A partir de entón seguirase o establecido no número 3 do artigo 159.

DISPOSICION DEROGATORIA

1. Queda derogada a Lei 1/1977, de 4 de xaneiro, para a Reforma Política, así como, en tanto en canto non estiveran xa derogadas pola Lei mencionada anteriormente, a de Principios do Movemento Nacional de 17 de maio de 1958, o Foro dos Españóis de 17 de xullo de 1945, o do Traballo de 9 de marzo de 1938, a Lei Constitutiva das Cortes de 17 de xullo de 1942, a Lei de Sucesión na Xefatura do Estado de 26 de xullo de 1947, todas elas modificadas pola Lei Orgánica do Estado de 10 de xaneiro de 1967 e nos mesmos termos esta última e maila do Referéndum Nacional de 22 de outubro de 1945.

2. En tanto en canto puidera conservar algunha vixencia, considérase definitivamente derogada a Lei de 25 de outubro de 1839 no que puidera afectar ás provincias de Alava, Guipúzcoa e Bizcaia.

Nos mesmos termos considérase definitivamente derogada a Lei de 21 de xullo de 1876.

3. Asimesmo quedan derogadas cantas disposicións se opoñan ao establecido nesta Constitución.

DISPOSICION DERRADEIRA

Esta Constitución entrará en vigor o mesmo día da publicación do seu texto oficial no boletín oficial do Estado. Publicarase tamén nas demais linguas de España.